

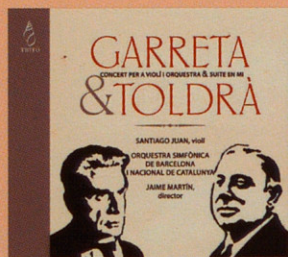
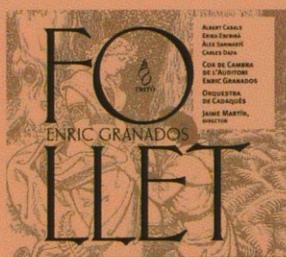
**OSLO FILHARMONIEN
SIMON TRPČESKI, PIANO
VASILY PETRENKO, DIRECTOR**

DIMARTS, 29 DE GENER DE 2019

**PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
BARCELONA**

Compromesos amb el patrimoni musical català

Consulta el nostre catàleg:
www.trito.cat

PROGRAMA

CICLE BCN CLÀSSICS

Palau de la Música Catalana

Dimarts 29 de gener de 2019, 20h

1a part (50 min aprox.)

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Concert per a piano núm. 2 en Si bemoll major, op. 83

- I. Allegro non troppo
- II. Allegro appassionato
- III. Andante
- IV. Allegretto grazioso

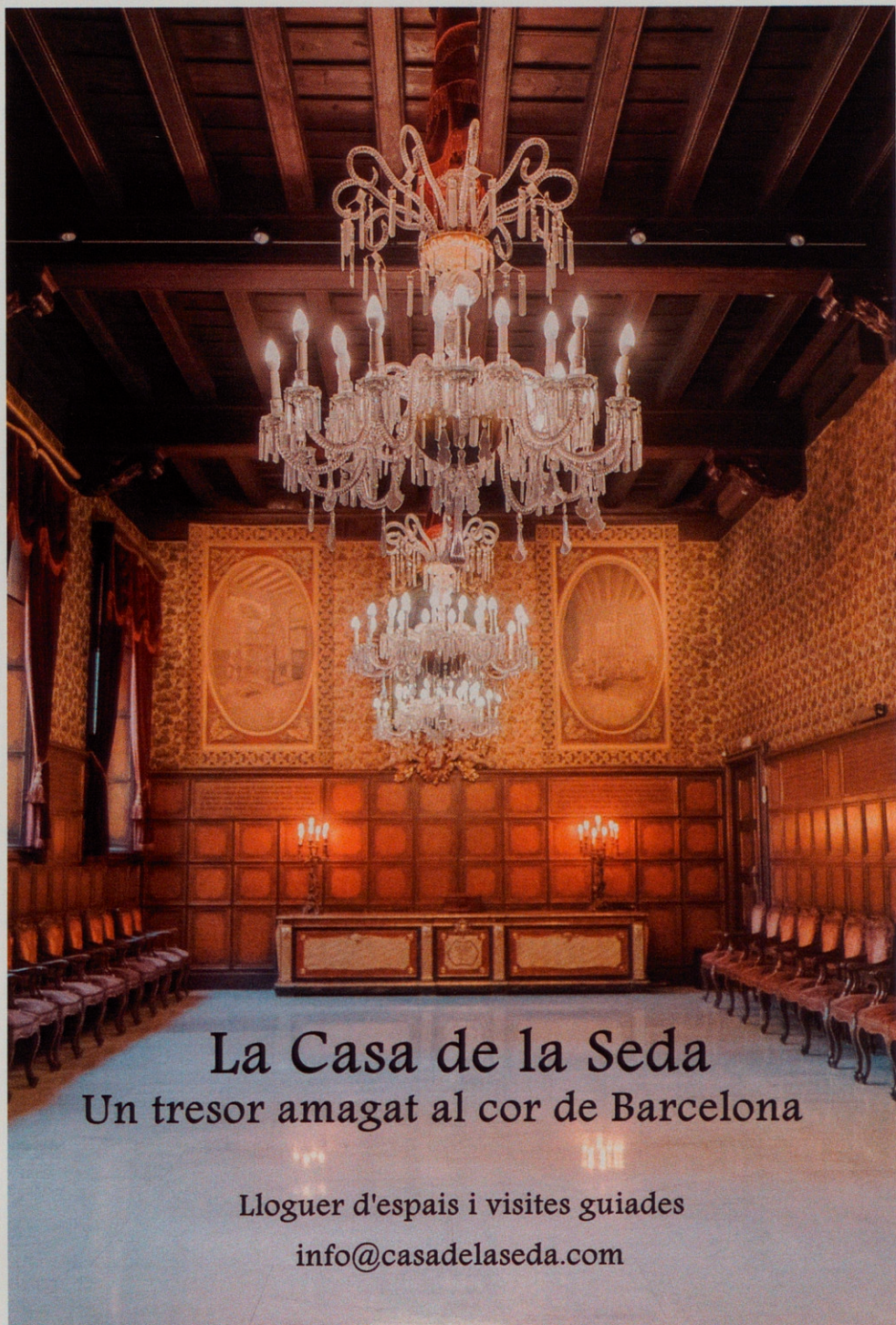
Pausa (20 min)

2a part (45 min. aprox.)

NIKOLAI RIMSKI-KÓRSAKOV (1844-1908)

Shéhérazade, op. 35

- I. El mar i el vaixell de Sindbad (Largo e maestoso. Allegro non troppo)
- II. La llegenda del príncep Kalendar
(Lento. Andantino. Allegro molto. Con moto)
- III. El jove príncep i la jove princesa (Andantino quasi allegretto.
Pochissimo più mosso. Come prima. Pochissimo più animato)
- IV. Festival a Bagdad. El mar. El naufragi
(Allegro molto. Vivo. Allegro non troppo maestoso)

La Casa de la Seda

Un tresor amagat al cor de Barcelona

Lloguer d'espais i visites guiades

info@casadelaseda.com

INTÈRPRETS

OSLO FILHARMONIEN

El seu primer concert públic, que va tenir lloc el 1919 a la Sala Logan d'Oslo, una excepcional interpretació del *Concert per a piano* de Grieg i la *Simfonia núm. 1* de Sinding, dirigit per Georg Schnéevoigt, va marcar el naixement de l'Orquestra.

Els vuit mesos següents, va oferir 135 concerts, amb obres de Mahler, Debussy i Nielsen. Cèlebres músics van venir a dirigir-la i li van contagiar la seva vitalitat i entusiasme, com ara Igor Stravinski i Maurice Ravel, que van contribuir a ampliar-ne el repertori. La ràdio nacional NRK va començar a emetre els seus concerts per tot Noruega.

Durant el mig segle següent, la seva reputació va créixer constantment i, el 1979, l'arribada d'un jove director letó, Mariss Jansons, va suposar una profunda reorganització i una nova actitud que la va dur a col·locar-se entre les principals agrupacions, a l'altura de les filharmòniques de Viena, Berlín i Nova York. Aviat van sorgir les gires internacionals, a Europa i als Estats Units, entre d'altres. El 1986, el segell discogràfic EMI va dissenyar el contracte amb orquestra més llarg de la seva història, que difondria ar-

reu del món l'excel·lent so de l'Orquestra Filharmònica d'Oslo.

Tres dècades més tard, manté el seu esperit innovador i la seva excel·lència artística. Sota la direcció de Jukka-Pekka Saraste, va cultivar encara més la profunditat infosa per Jansons i, amb el seu actual director titular, Vasily Petrenko, treballa al nivell més alt de detall i estil.

Ocupa un lloc central en la vida cultural d'Oslo, amb els seus aclamats concerts d'abonament, i continua viatjant arreu del món, des de l'Orient Llunyà fins als BBC Proms de Londres, Edimburg i altres grans escenaris musicals europeus. Els seus darrers enregistraments, elogiats per la crítica, inclouen un cicle de les simfonies de Scriabin. També interpreta obres d'encàrrec compostes per Steve Reich, Kaija Saariaho, Bent Sørensen i diversos joves compositors noruecs.

Els seus concerts a l'aire lliure atrauen desenes de milers de persones; els programes comunitaris i educatius la connecten amb centenars de milers d'usuaris, i també organitza actuacions especials a la ciutat.

SIMON TRPČESKI, PIANO

Col·labora amb les orquestres internacionals més destacades: Royal Concertgebouw Orchestra, Orquestra Nacional Russa, NDR Elbphilharmonie, WDR Sinfonieorchester, Filharmònica d'Hèlsinki, Reial Filharmònica d'Estocolm, Orchestre National de France, Reial Filharmonia de Galícia, filharmòniques de Nova York, Los Angeles, New Japan i la Xina i Melbourne Symphony. També interpreta regularment recitals a Nova York, Londres, París, Munic, Praga, Tòquio, Bilbao, Pequín, Shanghai i Sydney, així com música de cambra als festivals de Verbier, Aspen, Bergen, Baltic Sea i BBC Proms.

Ha actuat amb directors de renom, com ara Alsop, Bringuier, Dausgaard, Dudamel, Hruša, Jurowski, Mälkki, Nelsons, Nosedá, Oramo, Orozco-Estrada, Pappano, Petrenko, Saraste, Shani, Slobodeniouk, Ticciati i Urbanski.

La temporada 2018-2019 actua amb la Philharmonia, la London Symphony, la Simfònica Estatal Russa, la Simfònica de Galícia, la National Symphony Orchestra Washington, la Filharmònica de Nova York i la Chicago Symphony. Interpreta els dos *concertos* de Brahms, amb la Filharmònica d'Oslo, a Oslo i en gira. Ofereix música de cambra a l'Òpera d'Oslo, al Ludwigsburger Schlossfestspiele i al festival

Mecklenburg Vorpommern.

El seu projecte de música folk, «Makedonissimo», inspirat en la música i la cultura de la seva Macedònia natal, serà interpretat al Concertgebouw, al Lille Piano Festival, al Liverpool Philharmonic Hall i al Birmingham Piano Festival.

Prolífic i aclamat artista discogràfic, ha estat guardonat amb nombrosos premis: el seu primer enregistrament (EMI, 2002), «Selecció de l'Editor» i millor Àlbum Debut, de Gramophone; el 2010 i 2011, la integral de concerts per a piano i *Rapsòdia sobre un tema de Paganini*, de Rakhmaninoff, amb Petrenko i la Royal Liverpool Philharmonic, va rebre el Classic FM, «Selecció de l'Editor» de Gramophone i Diapason d'Or; i, el 2017, els *Concerts per a piano núms. 1 i 3* (Onyx Classics) van guanyar un altre Diapason d'Or.

Amb el suport de KulturOp —principal organització cultural i artística de Macedònia—, treballa regularment amb joves músics al seu país per tal de conrear el talent de la pròxima generació d'artistes macedonis.

Nascut a la República de Macedònia el 1979, es va graduar al Conservatori de Skopje, on va ser alumne de Boris Romanov. El 2003 va ser elegit BBC New Generation Artist i va ser distingit amb el premi de la Royal Philharmonic Society a Joves Artistes.

VASILY PETRENKO, DIRECTOR

Va néixer el 1976 i va iniciar la seva educació musical a l'Escola de Música del Cor d'Infants de Sant Petersburg, la més antiga de Rússia. Més endavant, va estudiar al Conservatori d'aquesta ciutat i també va participar en les classes magistrals impartides per grans figures, com Ilya Musin, Mariss Jansons i Yuri Temirkanov. Després d'assolir un èxit considerable en nombrosos concursos internacionals, de 2004 a 2007 va ocupar el lloc de director titular de l'Orquestra Simfònica Acadèmica Estatal de Sant Petersburg.

Des de la temporada 2013-2014 ocupa el lloc de director titular de l'Orquestra Filharmònica d'Oslo; des de 2009, el de la Royal Liverpool Philharmonic Orchestra; des de 2015, el de la Jove Orquestra de la Comunitat Europea; i des de 2016, el de principal director convidat de l'Orquestra Simfònica Acadèmica Estatal de Rússia. Ha estat director titular de la National Youth Orchestra of Great Britain de 2009 a 2013 i principal director convidat del Teatre Mikhailovski (anterior seu de l'Òpera i Ballet Estats de Sant Petersburg), on va començar la seva carrera com a director resident de 1994 a 1997.

El 2017 va ser guardonat com a Artista de l'Any pels Premis Gramophone, una dècada després d'haver obtingut el premi al Jove Artista de l'Any l'octubre de 2007. El 2010 va ser distingit com a Millor Artista Masculí de l'Any per Classical Brit. És la segona persona que ha rebut doctorats honorífics de les universitats de Liverpool i Liverpool Hope (2009) York (2018) i una beca de la John Moores University de Liverpool (2012), honors que testifiquen l'enorme impacte que ha tingut a la Royal Liverpool Philharmonic i en l'escenari cultural de la ciutat.

El més destacat de la temporada 2018/19 inclou el debut amb la Met Opera (*La dama de piques* de Txaikovski) amb Seattle Symphony, i la participació en el nou Festival Tsinandali amb la Israel Philharmonic. Ha estat convidat a dirigir l'orquestra de la Bayerische Staatsoper, a fer una gira pel Regne Unit amb l'Orquestra Acadèmica Estatal de Rússia i de nou a dirigir la Filharmònica de la Ràdio de Països Baixos i la Minnesota Orchestra.

CUINA OBERTA tots els dies de 13h a 1h

**RESTAURANT OFICIAL DEL
BCNCLÀSSICS**

VINE A SOPAR AMB LA TEVA ENTRADA DEL

CONCERT I ET CONVIDEM A UNA COPA DE CAVA

@7Portes

Passeig Isabel II, 14
08003 Barcelona

www.7portes.com

reserves@7portes.com
Tlf. 93 319 30 33

COMENTARI DE LES OBRES

Pablo L. Rodríguez

***Concert per a piano núm. 2* de Brahms**

L'inici de la composició del *Concert per a piano núm. 2 en si bemoll major, op. 86*, de Johannes Brahms (1833-1897), va coincidir amb l'adopció de la seva famosa barba. "Ben afaitat et prenen per un actor o un capellà", li va reconèixer al seu amic violinista Joseph Joachim a la mateixa carta, de 1878, on confessava haver començat a esbossar "un segon concert per a piano que sonarà molt diferent al primer". Brahms pretenia superar el terrible fracàs del seu primer concert pianístic, estrenat dinou anys enrere a Leipzig entre xiulets. Però també reflectir la seva maduresa creativa. Ara estava perfectament instal·lat a Viena i no només s'havia resignat a la solteria sinó que també havia renunciat a compondre òpera. El seu prestigi ressaltava a les principals sales de concert alemanyes. I fins i tot havia collit alguns reconeixements importants, com el doctorat honorífic de la Universitat de Breslau. En aquestes dues dècades havia escrit algunes de les principals obres del seu catàleg: les sèries de variacions pianístiques sobre Händel i Paganini al costat de les orquestrals de Haydn, els tres quartets de corda amb piano, els dos sextets, el quintet amb piano, el trio amb trompa, una sonata per a violoncel i una altra per a violí, les dues primeres simfonies i un centenar de lieder i petites peces corals o magnès com el *Rèquiem alemany*.

La primavera de 1878, Brahms va realitzar el seu primer viatge a Itàlia. I, al seu

retorn, va interrompre els esbossos del seu nou concert pianístic per concentrar-se en el *Concert per a violí*. Hi havia previst una composició en quatre moviments amb la seva habitual pretensió d'apropar al concert els senyals d'identitat de la simfonia. Però va desestimar la inclusió d'un *scherzo* en Re menor, seguint els consells de Joachim, encara que després ho reprendria en el seu *Concert per a piano núm. 2*. Van passar dos anys, en què el compositor hamburguès va acumular esbossos abans de centrar-se en la composició. Brahms solia dedicar-se a compondre durant l'estiu, allotjat en algun afable paratge austríac o suís, i dedicava la resta de l'any a redactar esborranys, corregir proves o fer concerts. Pel que sembla, l'obra estava conclosa a primers de juliol de 1881, després d'una altra inspiradora estada primaveral a Itàlia. Ho sabem principalment per una carta a la seva antiga deixeble Elisabeth von Herzogenberg, on li confessa haver escrit "un petit concert per a piano amb un petit i delicat *scherzo*".

En aquesta mateixa carta, datada a Presbaum el 7 de juliol de 1881, Brahms revela, a més, la raó de la tonalitat de Si bemoll major de l'obra: "Tinc raons per témer, per desgràcia, haver utilitzat amb massa freqüència i intensitat aquesta mamella que, normalment, dona tan bona llet". Es refereix al seu ús en algunes de les seves millors composicions, com el *Sextet núm. 1*, el *Tercer quartet de corda* o les *Variacions Haydn*. Brahms va reservar la dedicatòria de l'obra al seu amic i mestre Eduard Marxsen, de qui va rebre lliçons de piano gratuïtes a Hamburg. L'estrena del concert va comptar amb el compositor i va tenir lloc a Budapest, el 9 de novembre d'aquell any, després d'una

primera audició privada amb Hans von Büllow i l'Orquestra de Meiningen. Va iniciar llavors una reeixida gira per diverses ciutats alemanyes que va tenir, de nou, el seu punt més ombrívol a la Gewandhaus de Leipzig. L'obra no va ser un veritable fracàs, però el públic es va resistir a l'*allegro non troppo* inicial. I diversos crítics van ressaltar la condició del nou concert com "una simfonia amb piano obligat".

Aquesta nova relació entre l'instrument solista i l'orquestra ja venia del seu primer *Concert per a piano* i el trobem també en l'anterior *Concert per a violí*. Era quelcom que no resultava incompatible amb la tradició precedent de concerts pianístics de Mozart, Beethoven o Schumann. Per exemple, la intervenció del piano com a interlocutor de l'orquestra només començar l'obra remet al *Concert "Jenamy"*, de Mozart, o al de Schumann, i també la inclusió d'una *cadenza* al principi recorda el *Concert "Emperador"*, de Beethoven. Però Brahms desplega el seu teixit musical format per diversos motius breus i simples que elabora profusament per mitjà del que Schönberg va denominar la "variació desenvolupada". Obre l'obra un serè tema amb trompa que contesta en dues ocasions el piano amb variacions rítmiques, però també a la fusta i la corda. La forma sonata s'inicia, després de la *cadenza* del piano, amb aquest tema inicial convertit ara en una imponent marxa. Segueix el segon tema, un expressiva melodia dels violins, i noves variacions del tema inicial. D'ara endavant s'intensifica el diàleg del piano amb l'orquestra tant en el desenvolupament com en la reexposició.

El segon moviment, *allegro appassionato*, és el referit *scherzo* en Re menor que Brahms inicialment va planejar per al

seu *Concert per a violí*. Suposa un efectiu contrast dramàtic, per moments gairebé hipnòtic, que es completa amb un trio central de tints händelians. L'*andante* explora l'esperit cambrístic amb aquest bellíssim sol de violoncel on el piano, més que acompanyar, gairebé decora les melodies de l'orquestra, com aquesta cita del lied *Todessehnen* (Anhel de mort) als clarinets. Per acabar, l'*allegretto grazioso* final se situa mig camí entre la forma sonata i el rondó, amb picades d'ullet zíngars. Aquest *Concert per a piano núm. 2* gairebé pot explicar-se en clau narrativa. Alguns especialistes l'han vist, de fet, com una mena de confessió autobiogràfica. El primer moviment representa el retrat del jove virtuós que respon a la veu de la natura en forma de Sol de trompa. El *scherzo* en Re menor reflecteix el fracàs del seu primer concert a Leipzig (també en Re menor) i el trio händelià, el seu convenciment de l'estudi del passat musical com a salvació del present. L'*andante* representa, a continuació, la seva maduresa pianística i personal, amb aquesta relació latent amb Clara Schumann convertida en duo amb un violoncel i el sofriment que emana de la cita del lied *Todessehnen*. Finalment, l'últim moviment evocaria l'altra faceta lleugera i popular del pianisme brahmsià per mitjà de l'ús de ritmes hongaresos.

Shéhérezade de Rimski-Kórsakov

El 1859, el compositor i virtuós del piano Anton Rubinstein va promoure a Sant Petersburg la creació de la primera orquestra simfònica professional, patrocinada per la Societat Musical Russa, la mateixa institució aristocràtica que va permetre tres anys més tard la creació del conservatori, on Txaiovski va ser un dels seus primers graduats. La nova orques-

tra va tenir la seu al Saló de l'Assemblea de la Noblesa, originalment construïda per al ball i que més tard es va convertir en l'actual Filharmònica de la ciutat. No obstant això, convé recordar que l'auge del concert públic a Rússia va ser diferent a la resta d'Europa, en no disposar d'una burgesia emprenedora.

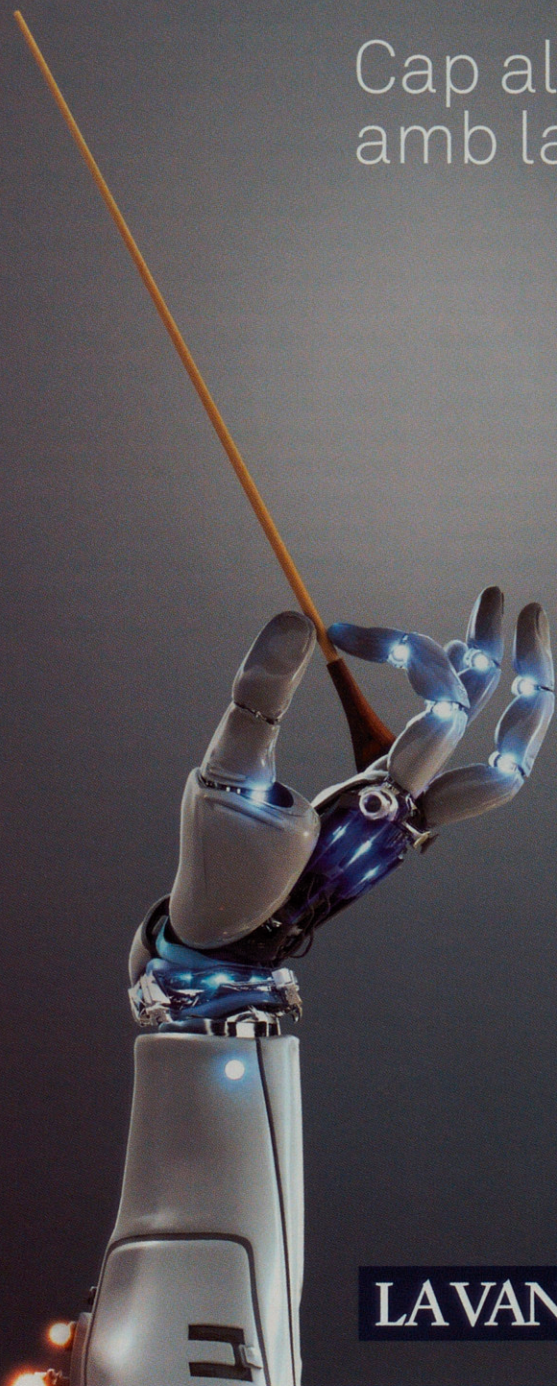
Tot començaria a canviar amb Txaikovski, que va estrenar en aquesta sala la seva primera simfonia el 1868. Però el principal interès dels compositors russos es va vincular, ja llavors, cap a la música programàtica amb tints orientalistes com a reivindicació d'un caràcter nacional únic davant de la tradició europea imperant. Aquesta combinació de progrés (programàtic), exotisme (orientalista), autenticitat (nacionalista) i independència (eurocèntrica) que va reflectir Stasov en un famós assaig sobre la música russa de 1882. Ell mateix va batejar eloqüentment com "grapat poderós" (moguchaya kuchka) el principal cercle de compositors que exemplificaven aquestes característiques: Balákirev, Cui, Borodin, Mussorgski i Rimski-Kórsakov. Tots ells van emprendre projectes compositius orientalistes, com el poema simfònic *Tamara* de Balákirev o les òperes *El presoner del Caucas* de Cui, *El príncep Ígor* de Borodín o la inacabada *Salambó* de Mussorgski. Però potser la composició orientalista més coneguda de totes va ser la suite simfònica basada en *Les mil i una nits* titulada *Shéhérezade*, op. 35, de Nikolai Rimski-Kórsakov (1844-1908).

Shéhérezade es va estrenar al Saló de l'Assemblea de la Noblesa el 3 de desembre de 1888. L'obra mostra clarament l'herència orquestral de Balákirev, amb aquests recurrents solos de violí, i el desenvolupament orgànic del poema

simfònic de Liszt. Va prendre detalls fins i tot de l'orquestració wagneriana, com aquest ús dels trombons a piano per reforçar l'harmonia de la corda en forte. Però també desenvolupa idees orquestrals pròpies que van influir més endavant en Debussy i Ravel, tal com queda clar en les cites d'aquesta obra que tots dos utilitzen en *El mar* i *Dafnis i Cloe*. La composició es basa en el famós i captivador recull de contes que la princesa Shéhérezade explicava al seu brutal marit, el sultà Shahriar, per evitar el terrible costum de decapitar les seves esposes després de consumir el matrimoni i que, després de mil i una nits en suspens, va aconseguir apaivagar.

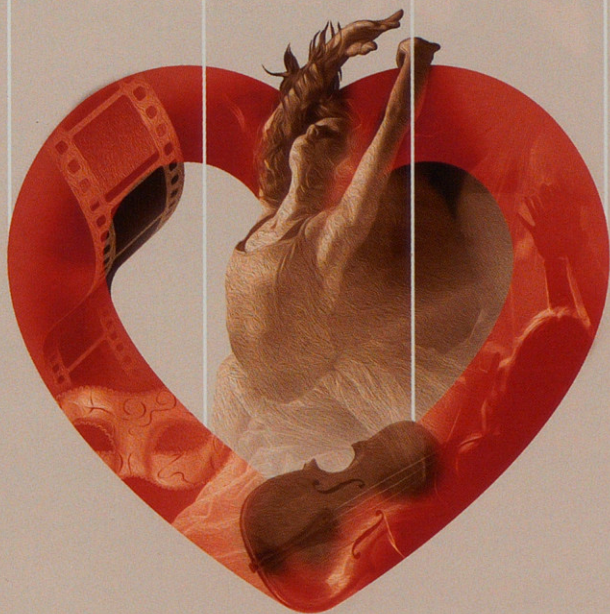
L'obra inclou un plantejament clarament programàtic en els seus quatre moviments: "El mar i el vaixell de Sindbad", "La història del príncep Kalender", "El jove príncep i la princesa" i "Festival a Bagdad. El mar. Naufragi i conclusió". Però Rimski-Kórsakov evita utilitzar el leitmotiv, ja que el tema marítim del primer moviment serveix també per representar el sultà. L'única excepció és el motiu per a Sol de violí que escoltem després del brusc inici de l'obra, i que representa la incansable narradora. L'acompanya l'arpa o s'entrellaça amb l'orquestra al llarg de tota l'obra. I, com la protagonista, té al final l'última paraula. La que sempre li salvarà la vida.

Cap al futur
amb la música.

LA VANGUARDIA

Ràdio Barcelona i la cultura:
Nascuts de la passió.

SER

Ràdio Barcelona

Ens mou la cultura

Cat **M**úsica

Emociona't
amb Catalunya Música

catmusica.cat

amb la col·laboració

Obra Social "la Caixa"

CICLE BCN CLÀSSICS 2018-2019

Organitzen:

TRITÓ

IBERMÚSICA

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Col·laboren:

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Mitjans oficials:

Cat **M**úsica

SE2
Ràdio Barcelona

LA VANGUARDIA

Troba'ns a:

Enamorats, 35
08013 Barcelona
www.bcnclassics.cat
contacte@bcnclassics.cat
93 342 61 75

bcnclassics

@bcnclassics

@bcnclassics

bcnclassics

GAUDIM LA MÚSICA EN SILENCI

Desconnecta el telèfon mòbil i les alarmes

Amorteix els estossecs amb un mocador

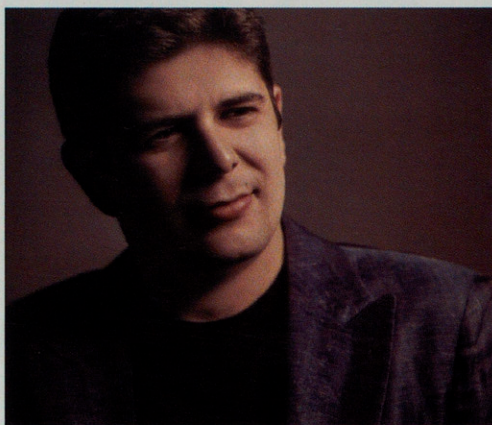
Evita el soroll de l'embolcall dels caramels

Moltes gràcies!

BCN
CLÀSSICS
18/19

**AL PALAU
DE LA MÚSICA
CATALANA**

**PROPER
CONCERTS**

**LONDON PHILHARMONIC
i JAVIER PERIANES
AMB BEETHOVEN, MOZART
i SOR**

16 DE FEBRER

**CONCERT PER A PIANO 1
DE TXAIKOVSKI
DIMTRY MAASLEV
i L'ORQUESTRA DE CADAQUÉS**

21 DE MARÇ

ENTRADES i ABONAMENTS A:
www.bcnclassics.cat / 93 342 61 75